

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Halina Kiryło

w sprawie z powództwa E. R.

przeciwko Zespołowi Szkół w S.

o wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 kwietnia 2010 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w T.

z dnia 15 października 2009 r.

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 17 października 2008 r. Sąd Okręgowy w T. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w B. w pkt II i III w ten sposób, że oddalił w całości powództwo E. R. wniesione przeciwko Zespołowi Szkół w S.

Sąd Okręgowy w dniu 12 grudnia 2008 r. uzupełnił wyrok z dnia 17 października 2008r. i nakazał powódce zwrot kwoty 2364,13 zł.

Pismem z dnia 9 lipca 2009r. powódka złożyła „skargę” do Sądu Rejonowego w B. Wezwana do sprecyzowania rodzaju pisma powódka wskazała,

że jest to skarga o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 12 grudnia 2008 r. sygn. akt ... 49/08.

Sąd Okręgowy w T. wezwał powódkę o uzupełnienie braków formalnych skargi o wznowienie postępowania.

W dniu 14 września 2009 r. E. R. uzupełniła braki formalne pisma procesowego, wskazując że skarga dotyczy postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z dnia 17 października 2008 i z dnia 12 grudnia 2008 r. Skarżąca wskazała ponadto, że podstawę skargi o wznowienie stanowi art. 403 § 2 k.p.c. Podała że 21 lipca 2009 r. otrzymała pismo z Ministerstwa Edukacji Narodowej – będące opinią dotyczącą wykładni art. 19 pkt 1 Karty Nauczyciela. W ocenie skarżącej z treści dokumentu wynika wprost, że należy się jej prawo do dodatku „za uciążliwość”. Wobec powyższego, oraz z uwagi na to iż skarga została wywiedziona z zachowaniem 3 miesięcznego terminu, w którym dowiedziała się o nowych okolicznościach związanych z przysługującym jej prawem do dodatku, powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego, zasądzenia na jej rzecz podwyżki wynagrodzenia i dodatku „za uciążliwość” oraz nieobciążania jej obowiązkiem zwrotu kwoty 2364,13 złotych.

Sąd Okręgowy w T. postanowieniem z dnia 15 października 2009 r., sygn. akt ... 47/09 odrzucił skargę.

Sąd wskazał, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi okoliczność o której mowa w art. 403 § 2 k.p.c. Nowy środek dowodowy, na który powołuje się skarżąca nie istniał w trakcie postępowania, lecz powstał już po uprawomocnieniu się wyroku. Wspomniane pismo dotyczy wykładni przepisu art. 19 ustawy Karta Nauczyciela, która jak wynika z badania akt sprawy, była przedmiotem analizy Sądu Okręgowego T. Sąd podkreślił, że opinia Ministerstwa Edukacji Narodowej nie może być nowym środkiem dowodowym, powołując się przy tym na wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1998 r., sygn. akt II UKN 402/98 (OSNAP 1999/24/805).

Na powyższe postanowienie, powódka złożyła zażalenie w którym wniosła o jego uchylenie i wznowienie przedmiotowego postępowania. W uzasadnieniu zażalenia podkreślono, że „wykładnia przepisów Ministerstwa Edukacji Narodowej nie jest nowym środkiem dowodowym, Wykładnia ta istniała w trakcie

prowadzonego postępowania, a po uprawomocnieniu się wyroku została jedynie sformułowana na wniosek skarżącej w formie pisma. Uznanie niniejszego pisma za dowód w sprawie miałoby zasadnicze znaczenie dla jego rozstrzygnięcia”. Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i wznowienie przedmiotowego postępowania.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione. Za trafne należy uznać stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Utrwalony jest pogląd, że możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona jedynie do tych okoliczności i środków dowodowych, które istniały już w okresie trwania zakończonego postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, LEX nr 186917; z dnia 20 kwietnia 2000 r., II UKN 167/00, PPIPS 2001 r., nr 6, poz. 70; z dnia 12 listopada 1998 r., II UKN 306/1998, OSNP - wkł. 1999 r., nr 3, poz. 3; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 r., z. 12, poz. 208; postanowienie z dnia 22 kwietnia 1975 r., III PZ 4/75, OSNCP 1976 r., z. 2, poz. 38; wyrok z dnia 10 kwietnia 1973 r., II CR 104/73, OSNCP 1974 r., z. 2, poz. 29). W orzecznictwie przyjmuje się także, że okoliczność faktyczna, obok prawomocnego wyroku i środka dowodowego stanowi równoważną i samodzielną podstawę wznowienia postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1982 r., II CO 4/82 (LEX nr 8443)). Podzielając powyższe stanowisko uznać należy, że w hipotezie omawianego przepisu ujęte są zatem dwie sytuacje. Po pierwsze, strona po prawomocnym zakończeniu sprawy wykryje okoliczność, która istniała wcześniej, lecz nie była jej znana, nie mogła się więc na nią uprzednio powołać. Wtedy przedstawiane dowody na „wykrytą” okoliczność nie muszą istnieć przed

prawomocnym wyrokiem. Wystarczającą podstawą jest ta „wykryta” okoliczność. Za taką koncepcją opowiedział się Sąd Najwyższy w przywołanym postanowieniu II CO 4/82 oraz w postanowieniu z dnia 15 maja 2007 r., V CZ 36/07 (LEX nr 442637), z którego tezy wynika, że z uwagi na rozdzielenie kategorii „środka dowodowego” i „okoliczności faktycznej”, jako uzasadniających podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c., samo ustalenie, że środek dowodowy zaistniał po uprawomocnieniu się wyroku w postępowaniu, którego wznowienia się żąda, nie wystarcza do rozstrzygnięcia, że nie zachodzi podstawa wznowienia, może ją, bowiem stanowić okoliczność faktyczna istniejąca jeszcze przed uprawomocnieniem się wyroku w poprzednim postępowaniu. W tym przypadku samodzielną podstawą wznowienia postępowania jest zatem „wykryta okoliczność”. W drugiej zaś sytuacji strona przedstawia środek dowodowy wykryty później (po prawomocnym zakończeniu sprawy), ale koniecznie istniejący wcześniej (przed prawomocnym rozstrzygnięciem sprawy) – a więc środek dowodowy, z którego nie mogła skorzystać - na okoliczność znaną jej wcześniej, a więc taką, której istnienia nieskutecznie dowodziła w poprzednim postępowaniu, objętym skargą o wznowienie postępowania. Tak też przyjął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UZ 41/07 (LEX nr 469186), wywodząc w jego tezie, że podstawę wznowienia postępowania mogą stanowić okoliczności znane stronie postępowania przed wydaniem wyroku, których istnienia dowodzi ona w skardze o wznowienie postępowania za pomocą środka dowodowego wykrytego po wydaniu tego wyroku. Podobne stanowisko przedstawione zostało w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r. w sprawie I CZ 5/07 (LEX nr 278667). W tej drugiej, omawianej sytuacji skarga jest oparta na samodzielnej podstawie w postaci wykrycia środka dowodowego (dowodu).

Przenosząc te uwagi na grunt niniejszej sprawy podkreślić należy, że skarżąca argumentowała, że „wykładnia przepisów Ministerstwa Edukacji Narodowej nie jest nowym środkiem dowodowym”. Wobec powyższego należy uznać, że w ocenie skarżącej pismo, o którym mowa, jest „wykrytą okolicznością” w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. W skardze natomiast wskazano, że przesłanką wznowienia postępowania jest „wykładnia przepisu art. 19 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela sformułowana w opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 21

lipca 2009 r”. Tym samym należy podkreślić, że nową okolicznością mającą doprowadzić do wznowienia postępowania w sprawie, w ocenie skarżącej, jest (inny od przyjętej przez Sąd) sposób wykładni art. 19 pkt 1 Karty Nauczyciela, której zasadności skarżąca nie zdołała dowieść w poprzednim postępowaniu, a którą w jej ocenie uzasadnia stanowisko MEN wyrażone w piśmie załączonym do akt sprawy.

Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że skarżąca niezasadnie podnosi, że w sprawie wynikły nowe okoliczności, które wiążą się ściśle z wydaniem opinii przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i które mają wpływ na wynik prawomocnie rozstrzygniętej sprawy. Z brzmienia przepisu art. 403 § 2 k.p.c. wynika jednoznacznie, że dotyczy on sfery faktów, a nie sfery prawa. Chodzi w nim o okoliczności faktyczne i środki dowodowe (dowody), które służą do ustalenia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Podstawę prawną wyroku stanowi wskazanie przepisu, na którym oparto rozstrzygnięcie, przy czym zastosowanie określonej norm prawnej wiąże się zwykle z koniecznością dokonania jej wykładni. Stąd też wykładnia prawa nie stanowi ani okoliczności faktycznej, ani środka dowodowego w rozumieniu omawianego przepisu i w związku z tym bez znaczenia pozostaje to czy strona mogła się na nią powołać w poprzednim postępowaniu, czy też nie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1998 r., II UKN 402/98, OSNAPiUS 1999 r. Nr 24, poz. 805; postanowienie z dnia 22 października 2009r., I UZ 64/09, niepubl.).

W konsekwencji za trafne należy uznać stanowisko Sądu Apelacyjnego co do oparcia przez stronę pozwaną skargi na nieistniejącej podstawie wznowienia, co uzasadniało odrzucenie skargi z mocy art. 410 § 1 k.p.c.

Z tych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.